

Verksamhetsberättelse 2023



Innehåll

INLEDNING	1
En väletablerad verksamhet i en föränderlig tid	1
TEMA: En ny forsknings- och högskolepolitik i en ny tid	3
Karriärvägar och arbetsvillkor för genusforskare och genusvetare	3
Hat och hot i akademien	3
Intersektioner mellan hållbarhet, miljö och genus	3
GENDERACTIONplus, UniSAFE och SUPPORTER	3
TEMA: Omställning av arbete och utbildning	4
Lika lön	4
Genus, arbete och plats	4
Hållbara livsstilar	4
Gröna jobb, Kompetensförsörjning och kön, Yrkesutbildning i Norden	4
TEMA: Utsatta livsvillkor i Norden	5
Nordisk antologi om sexuella trakasserier	5
Transpersoners arbetslivsvillkor	5
Äldre LGBTI-personers livsvillkor	5
Unga mäns psykiska ohälsa	5
Nordisk forskningssatsning om sexuella trakasserier i arbetslivet	5
Nordisk jämställdhetsfond och Nordisk LGBTI-fond	5
Publikationer	6

Inledning

En väletablerad verksamhet i en föränderlig tid

Nationella sekretariatet för genusforskning påbörjade 2023 sitt tjugofemte år som nationell enhet vid Göteborgs universitet. Det gjorde vi med tillförsikt och med ambitionen att fylla rollen som kunskapsnav i Norden när det gäller hållbara villkor för utbildning, forskning och arbetsliv. Under denna period har sekretariatets uppdrag förändrats och utökats. Kollegor har lämnat och tillkommit, omvärlden har genomgått betydande förändringar i relation till våra verksamhetsområden, och vår roll i det nationella, nordiska och internationella landskapet har förstärkts. Vårt jubileum den 8 september samlade svenska, nordiska och internationella samverkansaktörer till viktiga samtal om kunskapens roll i vår tid, om jämställdhetspolitikens utmaningar, samt om hotet mot akademien som samhällsbärande institution.

Betydelsen av vetenskapliga analyser, fakta och resultat är ifrågasatt idag. Ett systematiskt, transnationellt arbete pågår som syftar till att destabilisera och omintetgöra själva idén om vetenskaplig legitimitet som ett bärande fundament för uttolkningar av verklighet. Auktoritära, populistiska, och nationalistiska idéströmningar siktar särskilt in sig på att ogiltiggöra kritiska kunskapsperspektiv, vilka bland annat bidrar till att synliggöra utsatta minoriteter, exkluderande normer kring kön, kropp och etnicitet, och hur makt och förtryck skapar ojämlikhet. Det är strömningar som eftersträvar ett nedmonterande av liberala demokratiers grundpelare, genom att ta sikte på politiska institutioner, fria medier, domstolar, och inte minst forskares, lärares och studenters akademiska friheter.

Sekretariatet får därför en allt större betydelse i vår samtid. I samverkan med våra nyckelaktörer bidrar vi kontinuerligt med forskningsdrivna analyser av aktuella frågor och utmaningar. Under året har vi analyserat konsekvenser av genusbaserat våld och trakasserier, liksom hat och hot, mot forskare och lärare i Sverige och inom EU. Därmed har vi bidragit med viktiga kunskapsunderlag till forsknings- och högskolepolitiska lösningar som säkerställer rättvisa villkor för att uppnå kvalitet i forskning och undervisning. Vi har även riktat sökljuset mot en eskalerande klimatkris genom nya perspektiv på grön omställning och hållbara livsstilar. På så sätt har vi fortsatt varit delaktiga i att rita om Nordens jämställdhetspolitiska karta så att regionen står bättre rustad att lösa sina utmaningar.

Utöver ovan beskrivna teman för verksamheten har vi även utvecklat och samordnat våra finansiella instrument. Vi administrerar flera olika nordiska fonder, har genomfört en pågående forskningsfinansiell satsning riktad mot nordiska arbetslivsaktörer, samt har utvecklat nya förutsättningar för att inför kommande verksamhetsår stödja de nordiska kunskapsfältens aktörer och aktiviteter inom området genus och makt. Ett särskilt fokus under innevarande år har varit den nordiska arbetsmarknadens utmaningar med att motverka sexuella trakasserier. Vi har framför allt kommunicerat resultat från beviljade forskningsprojekt samt lanserat vår egen antologi om sexuella trakasserier, utgiven av Policy Press.

Såväl sekretariatet som NIKK, Nordisk information för kunskap om kön, har utvärderats externt under året. Det har varit viktiga processer som hjälper oss att bli ännu bättre på att organisera och genomföra relevant verksamhet som möter samhällets behov. En extern utvärdering av det nordiska uppdraget NIKK visade att verksamheten levererar på en hög nivå. Utvärderingen resulterade i att Nordiska ministerrådet beslutade om ett nytt ramkontrakt för perioden 2025-2030, vilket fortsatt kommer bidra till sekretariatets roll som kunskapsnav i Norden. Göteborgs universitets utvärdering av sekretariatet visade i sin tur att verksamheten är ändamålsenlig, åtnjuter hög legitimitet och kvalitet, samt att måluppfyllelsen är god i väsentliga delar.

Det är med stolthet vi gör bokslut för 2023 och tar sats mot ett 2024 med utmanande uppdrag, leveranser av viktiga kunskapsunderlag, och många dialoger med omvärlden kring våra kärnfrågor.

Fredrik Bondestam

Föreståndare

TEMA: En ny forsknings- och högskolepolitik i en ny tid

Temat har särskilt analyserat och utvecklat policy i relation till forskningspolitiken på olika nivåer. En utgångspunkt har varit att bidra med kunskapsutveckling kring högre utbildning och forskning, där lärosäten analyseras både som arbetsplatser och som del av en sfär av större betydelse för ett demokratiskt samhälle. Särskilt fokuserades lärares, forskares och studenters utsatthet för hat, hot och genusbaserat våld. Flera kunskapsunderlag, vetenskapliga publikationer och policyinspel har utvecklats under året som kommunicerats i samverkan med många olika aktörer.

Karriärvägar och arbetsvillkor för genusforskare och genusvetare

En slutrapport med analyser av genusforskares karriärvägar i Sverige publicerades under våren och presenterades vid ett flertal tillfällen.

Hat och hot i akademien

Ett flertal seminarier och dialoger har genomförts på temat under året.

Intersektioner mellan hållbarhet, miljö och genus

En vetenskaplig artikel publicerades i ett specialnummer om genus och hållbarhet. Mot bakgrund av våra tidigare rapporter på området utvecklades en kritisk analys av hur miljömässig hållbarhet integreras i innehållet i genusvetenskapliga utbildningar.

GENDERACTIONplus, UniSAFE och SUPPORTER

Vi har fortsatt vårt långsiktiga arbete med att stärka kunskaperna kring genusbaserat våld i akademien i EU och under året framför allt ökat genomslaget för policy och åtgärder. Flera publikationer har tagits fram och presenterats för EU-kommissionen och centrala aktörer i EUs forskningspolitiska system. Vi har även sammanställt en forskningsbaserad kunskapsöversikt inom området genus, genusbaserat våld, idrottsutbildning och idrottsvetenskap.

TEMA: Omställning av arbete och utbildning

Temat ”Omställning av arbete och utbildning” inbegreper processer som synliggör, problematiserar och analyserar flera relevanta utmaningar inom arbetslivsområdet och inom utbildning. Arbetsmarknader, arbetsliv och arbetsmarknadspolitik förändras bland annat som konsekvenser av teknologisk förändring, logiker för styrning och demografisk utveckling. Därtill förändras synen på kunskap, lärande och utbildningens roll, varför processerna på olika vis inbegriper arbetsmarknadsproblematiker i relation till utbildningssystem. Vi har prioriterat egen kunskapsproduktion för att göra oss relevanta externt och för att säkerställa fortsatt utveckling av verksamheten i skärningspunkten utbildning-arbetsliv-hållbar utveckling.

Lika lön

På uppdrag av Nordiska ministerrådet genomföra ett projekt rörande lika lön för likvärdigt arbete i syfte att stärka det nordiska utbytet, fylla kunskapsluckor och bygga allianser i Norden. Året har framför allt präglats av inventering av behov och kunskaper på området.

Genus, arbete och plats

Vi har arbetat som gästredaktörer för ett specialnummer i TGV (Tidskrift för genusvetenskap) med fokus på genus, arbete och plats.

Hållbara livsstilar

Vi har förmedlat resultat från rapporten *Klimat, kön och konsumtion – en forskningsöversikt med genusperspektiv på hållbara livsstilar* i flera nordiska sammanhang under året.

Gröna jobb, Kompetensförsörjning och kön, Yrkesutbildning i Norden

Vi har arbetat med flera vetenskapliga artiklar under året på teman som fördjupats i olika kunskapsunderlag i verksamheten.

TEMA: Utsatta livsvillkor i Norden

Temat har utforskat utsatta livsvillkor i relation till Norden som plats och idé i relation till den nordiska välfärdsmodellen. Villkoren har särskilt analyserats i skärningspunkterna mellan kön, ålder, sexualitet, könsidentitet och klass. Frågor i fokus under året har varit våldsutsatthet, bemötande, samt exkludering. Genom olika arbetsprocesser tas kunskapsunderlag fram, i samarbete med nordisk expertis, för att vidare förvaltas och förmedlas i samverkan med relevanta aktörer. Genom att belysa utsatta gruppers situation utifrån intersektionella, forskningsbaserade perspektiv, har vi bidragit med en mer komplex bild av livsvillkoren i Norden, i såväl nationella som internationella sammanhang.

Nordisk antologi om sexuella trakasserier

Vi har publicerat och spridit antologin ”Re-imagining Sexual Harassment - Perspectives from the Nordic Region” (Policy Press).

Transpersoners arbetslivsvillkor

På uppdrag av Nordiska ministerrådet har befintlig kunskap om transpersoners arbetslivsvillkor i Norden diskuterats med nordiska fackliga sammanslutningar, diskrimineringsombud, arbetsgivarorganisationer, med flera.

Äldre LGBTI-personers livsvillkor

En forskningsöversikt har producerats som fokuserar äldre LGBTI-personers möte med hälso- och omsorgsvården i Norden.

Unga mäns psykiska ohälsa

En nordisk forskningsöversikt, som dokumenterar och analyserar den kunskap som finns i Norden om unga mäns psykiska ohälsa har publicerats och presenterats för olika nordiska samverkansparter.

Nordisk forskningssatsning om sexuella trakasserier i arbetslivet

Finansiering och spridning av forskning om sexuella trakasserier på nordisk arbetsmarknad, på uppdrag av Nordiska ministerrådet, har präglat året.

Nordisk jämställdhetsfond och Nordisk LGBTI-fond

Förvaltning och utveckling av våra fonder på uppdrag av Nordiska ministerrådet.

Publikationer

Nedan återfinns ett urval, för en fullständig förteckning se:

<https://www.gu.se/nsfg/publikationer>

Jirde A, Sumaya., Aliko, S., Fjóla Antonsdóttir, H., Bjarnegård, E., Calvo, D., de los Reyes, P., Eldén, Å., Hellum, A., Laure Humbert, A., Ananda Lodahl, M., Lundgren, S., Lundqvist, M., Mulari, H., Simonsson, A., Skewes, L., Skåden, S., Strid, S., Widegren, K. (2023). [Re-Imagining Sexual Harassment – Perspectives from the Nordic Region](#). Bristol: Policy Press/Bristol University Press.

Bromseth, J., Siverskog, A. (2023). [”Han gick in i garderoben igen”: Äldre LGBTI-personers möte med vård och omsorg i Norden](#). Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

Randell, E. [Unga mäns psykiska ohälsa i Norden: En forskningsöversikt om psykisk hälsa i relation till utbildning, arbetsliv och pandemi](#). (2023). Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

Sand, J. (2023) [Genusperspektiv på gröna jobb i Norden](#). Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

Widegren, K., Young Håkansson, S. (2023) [Karriärvägar och arbetsvillkor för genusvetare och genusforskare](#). Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet.

Grip, L., Jansson, U. (2023). [Kompetens och kön i Värmland: En fråga om närhet, nätverk och magkänslor](#). Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet.



GÖTEBORGS
UNIVERSITET



NATIONELLA
SEKRETARIATET FÖR
GENUSFORSKNING

Nationella sekretariatet för genusforskning
Göteborgs universitet
info@genus.gu.se, www.gu.se/nsfg/